

Становище

Относно конкурса за професор по Професионално направление: 3.3. Политически науки (Сравнителна политология) – за нуждите на Философски факултет, обявен в ДВ, бр. 81 от 15.10.2019 г.

От проф. д-н Татяна Александрова Дронзина, Преподавател в катедрата по политология на СУ „Свети Климент Охридски“

Конкурсът е с единствен кандидат доц. Д-р Румяна Петрова Коларова, която е приложила всички необходими документи и с това е изпълнила предварителните формални условия.

Доцент д-р Румяна Коларова Кандидатства със следните трудове: монография „ДЕМОКРАТИЧНИ ИНСТИТУЦИИ В БЪЛГАРИЯ: СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ (1991-2019)“, 2019, Университетско издателство Св. Климент Охридски“; главата от книга Stable Coalitions of Unstable Parties (в съавторство); студията Три измерения на българския парламентаризъм 1991-2018; студия, включена в Националния доклад за 2011 година ОЦЕНКА НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПОЧТЕНОСТ НА БЪЛГАРИЯ на Прозрачност без Граници; и още 9 статии, публикувани в престижни международни и национални издания, някои от които са индексирани в СКОПУС.

Представените научни трудове разкриват профила на сериозен и задълбочен учен с трайни интереси в областта на сравнителната политология, утвърдил името си не само у нас, но и извън страната.

Най-голям интерес поне за мен представлява нейната монография „Демократични институции в България: сравнителен анализ (1991-2019)“. Изследването е базирано на институционалния подход като алтернатива на социологическия анализ на нагласи и роли свързан с Йистън, Алмънд и Верба (политическа култура). Анализът за България почива на „дълги редове от данни за всяка институция, структурирани съобразно теоретични модели, които гарантират сравнимост с централно и източно европейските режими, южноевропейските и западноевропейските.“ Въпреки че изследването продължава традицията на вече съществуващите такива, няма да е пресилено да се каже, че освен с убедителната и подходящо избрана методология, на която ще се спра по-нататък, то представлява новост и с енциклопедичния си – в най-добрия смисъл на думата – характер. В него може да се намери информация, която или не е публикувана, или е трудно

достъпна, или е осветена по начин, който разкрива значението ѝ, може би не навреме разбрано от някои.

Монографията се състои от 5 глави, всяка сама по себе и завършен и консолидиран текст, убедително фундиран в добре известни в политологичната наука концепции и рамки. Няма да бъде пресилено да се каже, че много от тях се приложени за първи път към българската действителност именно в тази монография – обстоятелство, което само по себе си е успешно издържано изпитание от г-жа Коларова.

Във втората глава, посветена на институционализирането на партийната система, се въвежда самото понятие, а също така, с използването на дефиницията на Мейер, се правят 5 извода относно нейната природа и същност, като авторът заключава, че в сравнение с другите европейски демокрации, българската партийна система не е поляризирана (по два индикатора) и има висок дял на първата партия (т.е. тя е двупартийна или двублокова).

Глава трета, посветена на институционализирането на изпълнителната власт, завършва с шест важни извода и обобщения, някои от които са следните: Първо, „партийният“ модел на управление е инцидентен, от самото начало доминира „парламентарният“ модел; Второ, няма един доминиращ формат на кабинетно управление; Трето, коалиционните споразумения регулират поделянето на властта, а не правенето на политики, но след тежка криза на легитимността на коалиционните кабинети към преди коалиционните споразумения се договарят програмни приоритети, в които се уточняват най-общо принципите за правене на политики; Четвърто, основен модел на кабинетно управление – на доминиращия министър председател; Пето, преструктурирането в рамките на парламентарния мандат се налага поради смяна на коалиционния формат, но никога не е чрез смяна на министър председателя; Шесто, служебните кабинети имат специфичната роля на буфер, който намалява електоралната цена на управлението.

В четвърта глава, Институционализиране на законодателната власт, се прави анали на парламентарните групи, на структурата на представителство, на законодателните комисии, на законодателния продукт, на вето на президента, както и на ролята на Конституционния съд. За всеки един от четирите аспекта на институционализация на парламента е направена и периодизация (т.е. обособени са етапи).

Трите предшестващи глави дават възможност на автора да направи изводите си относно българския демократичен модел, като го измери по десетте критерия на Лайпхарт и по характеристиките на Коломер (Тсебелис).

В студията *Bulgaria: Stable Coalitions of Unstable Parties* са направени съществени заключения за българската партийна политика, ролята на президента при формиране на правителства, както и динамиката на тази роля в годините, за коалиционните правителства.

В студията Три измерения на българския парламентаризъм 1991-2018 *се* анализира процесът на институционализация на българския парламент през периода 1991-2018 година, като се разглеждат три измерения на парламентарния процес: първо, функционирането на парламентарните групи (партийните фракции); второ, промяната в моделите на подбор и номинация, гарантиращи достъп до парламентарно представителство; трето, законодателния процес като взаимодействие с две други институции – президент и Конституционен съд. Чрез анализ на динамиката през разглежданите двадесет и седем години се определят етапи в институционализацията на Народното събрание, основни агенти и ключови фактори, като промяната на правилата при парламентарните групи, новите партии при демократизирането на представителността, президентското вето и контролът за конституционност при законодателния продукт.

Статиите на г-жа Коларова са публикувани в престижни издания, някои от които индексирани в СКОПУС. Те показват нейния траен интерес и утвърдено име в областта на сравнителната политология. Приложен е и впечатляващ списък на цитирания, които потвърждават горната констатация. Броят на публикациите ѝ – 61; броят на проектите финансирани от национални, европейски и международни институции, осъществени с участието на доцент Коларова; позициите, заемани от нея и професионални граждански и други институции, заедно с онова, което беше казано по-горе, показват, че доц. Д-р Румяна Коларова има много повече от необходимото, за заемане на академичната длъжност „професор“ по Професионално направление: 3.3. Политически науки (Сравнителна политология).

Предвид гореказаното, заявявам, че убедено ще гласувам „за“ присъждането на длъжността „професор“ по Професионално направление: 3.3. Политически науки (Сравнителна политология).

3 март 2029 година, София

проф. д-н Татяна Дронзина